

Žádost o důchod s detektivní zápletkou: šetření zavedlo ombudsmana až do složek StB

2.5.2024 - | Kancelář veřejného ochránce práv

„Ironií osudu je, že stěžovateli nakonec pomohly právě pečlivé záznamy socialistického státního aparátu. Po jeho emigraci v polovině 80. let založila komunistická Státní bezpečnost na muže složku a požádala o vyjádření i jeho zaměstnavatele. Toto vyjádření byl nakonec jediný doklad o době zaměstnání, který se podařilo dohledat,“ shrnul neobvyklý případ ombudsman Stanislav Křeček. Muži žijícímu v USA se díky pomoci ombudsmana zvýšila penze z Česka víc než trojnásobně: z původně vypočítaných třinácti set na víc než 4.100 korun.

Podobné pátrání v Archivu bezpečnostních složek je podle ombudsmana výjimečný krok. Pravděpodobnost, že v tomto archivu opravdu bude doklad o chybějící době pojištění, je velmi malá. Česká správa sociálního zabezpečení proto nemůže archiv oslovovat pokaždé, když žadateli o důchod chybí doba pojištění před rokem 1989. Výjimku tvoří případy lidí, kteří vědí, že je Státní bezpečnost sledovala. Ti mohou při dohledání důkazů archiv kontaktovat sami nebo to navrhnout České správě sociálního zabezpečení.

Základním dokladem o době pojištění je evidenční list důchodového pojištění, který ČSSZ povinně zasílají zaměstnavatelé. Pokud jako v případě stěžovatele chybí, může žadatel o důchod využít i jiné důkazy. Posloužit tak může pracovní smlouva, dohoda o rozvázání pracovního poměru, výpověď z pracovního poměru, potvrzení o zaměstnání nebo mzdové listy a výplatní pásky. Případně stačí i čestné prohlášení nejméně dvou svědků a žadatele o důchod. Stěžovatel, který z Československa emigroval v roce 1984, ale nic z toho k dispozici neměl. V České republice čtyřicet let nebyl a netušil, kde by měl hledat bývalé spolupracovníky, aby mu poskytli čestné prohlášení.

Česká správa sociálního zabezpečení neuspěla s dohledáním jakýchkoli záznamů, například mzdových listů, ani v Archivu hlavního města Prahy, ani v soukromé spisovně, kde údajně měla být uložena část personální dokumentace dnes již neexistujícího zaměstnavatele. Poté co ombudsman ČSSZ zaslal zprávu zaměstnavatele o průběhu zaměstnání určenou bývalé Státní bezpečnosti, správa sociálního zabezpečení tento důkaz vyhodnotila jako věrohodný a stěžovateli chybějící dobu pojištění uznala.

Základní informace týkající se důchodů včetně shrnutí, kdy může člověk do důchodu odejít, nebo návodu, jak o důchod požádat, nabízí veřejný ochránce práv na svém webu.

https://www.ochrance.cz/aktualne/zadost_o_duchod_s_detektivni_zapletkou_setreni_zavedlo_ombudsmana_az_do_slozek_stb